

Indsigtskatalog

Opsamling på interviews og workshop som en del af designsprint i projektet Grøn Cirkulær Omstilling.

Gate 21 har som en del af projektet **Grøn Cirkulær Omstilling** afviklet et designsprint med virksomheden **Rehaps**. Formålet med designsprintet var, at afdække kommunernes barrierer og behov relateret til genbrug af hjælpemidler. Designsprintet bestod af interviews samt en afsluttende workshop med en række sjællandske kommuner.

Følgende præsenterer indsigter fra designsprintet.

Sådan gjorde vi..

Interviews

For at få indblik i kommunernes behov og barrierer mhp. gensalg af brugte hjælpemidler, gennemførte vi en række interviews med kommuner.

Analyse

På baggrund af interviewene kortlagde vi hjælpemidlets livsrejse og identificerede potentialer for genbrug knyttet til forskellige faser fra indkøb til udsmidning.

Workshop

Gennem en designworkshop med Rehaps og en række kommuner udviklede vi løsningsforslag på, hvordan Rehaps kan imødekomme kommunernes behov.

Endelig Løsning

På baggrund af interviews og workshoppen udarbejdede vi konkrete løsninger til, hvordan Rehaps' digitale platform kan udvikles, så den imødekommer kommunernes behov.

Store potentielle CO₂-besparelser

Direkte genbrug af hjælpemidler bidrager til at reducere kommunalt affald og derved reducere kommunernes klimabelastning. Men hvis reduktionen skal tælles med i kommunens fremtidige klimabelastning, skal det kunne dokumenteres.

Derfor udregnede Rådgivningsvirksomheden Provice den potentielle CO₂-besparelse relateret til genbrug af hjælpemidler, som en del af forløbet i Grøn Cirkulær Omstilling. Beregningerne viste, at hvis blot 20 procent af hjælpemidlerne i de danske kommuner genbruges – i stedet for at blive kasseret eller henstå på depot, giver det en årlig CO₂-besparelse på ca. 2.000 ton om året. Dette svarer til den mængde, som 3.370 børnefamilier udleder på strøm om året, som illustreret på følgende side. Udregningerne er baseret på samlet årligt kommunalt indkøb på 800 Mkr. via indkøbsaftaler.

Potentiel CO₂-
besparelse på 2.000
ton

Servicering

Indkøb

Lagring

Levering

Brug

Lagring

Kassering

Kommunerne er generelt gode til at genbruge hjælpemidler

På baggrund af dialogen med en række sjællandske kommuner stod det hurtigt klart, at kommunerne i dag har gode systemer for servicering og reparation af hjælpemidler, så de kan bruges flere gange. Dog så vi, at cirkuleringen af hjælpemidler grundlæggende kan øges på to måder:

- 1) **Recirkulering af hjælpemidler der står stille på lager:**
Hjælpemidler som kun sjældent bruges (særligt specialdesignede, bariatriske (hjælpemidler til overvægtige) samt børnehjælpemidler) kan ende med at stå stille på lager i en længere periode. Der er derfor et potentiale i at recirkulerer disse inden de forældes på lager.
- 2) **Gensalg af hjælpemidler som ikke kan svare sig at reparere:**
Hjælpemidler som umiddelbart ikke kan betale sig at reparere, ender ofte med at blive smidt ud. Her er der et potentiale i at videresælge disse til aktører, som ligger inde med reservedele eller kan udføre udvidede reparationer.

CO₂-værktøj

Direkte genbrug af hjælpemidler bidrager til at reducere kommunalt affald og derved reducere kommunernes klimabelastning. Men hvis reduktionen skal tælles med i kommunens fremtidige klimabelastning, skal det kunne dokumenteres.

For at imødekomme dette arbejder Rehaps på et værktøj, hvormed kommuner kan udregne den besparede CO₂ opnået ved at genbruge hjælpemidler.

Hvem køber overhovedet brugte hjælpemidler?

Under workshoppen blev der spurgt ind til, hvem der overhovedet er interesseret i brugte hjælpemidler. Derfor har vi samlet et par eksempler købere af hjælpemidler, som både viser diversiteten i køberne samt den sociale værdi, der ligger i genbrug af hjælpemidler:

- 1) Et forældrepar købte en loftlift til deres datter. Datteren har fast bopæl på en institution og kunne derfor ikke få bevilling til en ekstra til forældrenes hjem.
- 2) Et ældre par købte et ekstra forhøjet toiletsæde til deres sommerhus.
- 3) Et plejehjem købte et brugt professionelt træningsredskab, da de kunne få det for mindre end halv pris.
- 4) En fysioterapeut har købt en brugt loftlift.

Den sociale værdi i genbrug af hjælpemidler kan med fordel medtænkes som argument for at etablere en ordning for videresalg af brugte hjælpemidler.

En løsning skal være enkel og effektiv

Alle kommuner nævnte tid som en afgørende barrierer for at sende flere hjælpemidler til genbrug. Derfor skal en løsning være enkel og tidseffektiv. Allerbedst vil det være, hvis løsningen kan integreres i eksisterende fagsystemer (Sundhedslogistik, Kura og lign.).

Samtidig er det afgørende, at centrale informationer om hjælpemidlet let kan videregives til den nye ejer (for eksempel alder, stand samt HMI-nummer).

En løsning skal gøre det enkelt og det skal være tidseffektivt for medarbejdere at sætte brugte hjælpemidler til salg. Rehaps arbejder pt på at etablere et system for dette.

Udveksling af reservedele

En årsag til kassering af et hjælpemiddel, som blev nævnt af flere kommuner, var mangel på originale reservedele eller reservedele til en rimelig pris. Derfor vil der være stor værdi i, at recirkulere genbrugsreservedele mellem kommuner.

Enkelte kommuner har allerede deres eget lager af reservedele, men ved at opbygge et fælles reservedelslager, vil kommuner og andre aktører få adgang til lagt flere reservedele fra ældre modeller.

Der er behov for indsamling og udveksling af reservedele fra ældre modeller, da mangel på originale samt billige reservedele er en central årsag til kassering af hjælpemidler.

En løsning bør involvere flere afdelinger i kommunerne

Genbrug af hjælpemidler kan skabe både miljømæssig, social og økonomisk værdi. En løsning som medregner den fulde værdi af genbrug af hjælpemidler, kalder derfor på et samarbejde på tværs af afdelinger i kommunerne, herunder fx klima- og miljøafdelingen, visitationen samt evt. indkøbsafdelingen. Dette muliggør nemlig, at der allerede i indkøbsfasen kan tages stilling til, hvorvidt et hjælpemiddel er egnet til genbrug (for eksempel ved at undersøge, om der er billige reservedele til rådighed). Samtidig sikre det bedre kommunikation om, hvor mange og hvilket hjælpemidler der genbruges, hvilket med fordel kan indtænkes i kommuners klimaplaner.

En løsning for genbrug af hjælpemidler bør etableres som et tværgående samarbejde mellem flere afdelinger i kommunen og hele produktets levetid bør tænkes in ved indkøb.

Behov for bedre udveksling mellem kommunerne

De kommuner vi har været i dialog med, så stor værdi i bedre udveksling af brugte hjælpemidler mellem kommuner. Dette gælder i særdeleshed specialdesignede hjælpemidler, bariatriske hjælpemidler (hjælpemidler til overvægtige) samt hjælpemidler til børn, som ofte står stille på lager, men ikke er oplagt at sælge til private.

Bedre udveksling af hjælpemidler der bruges sjældnere, sikrer at hjælpemidlerne bruges mere intensivt og ikke ender med at samle støv på et kommunalt depot.

Der er behov for system, hvormed kommuner kan udveksle hjælpemidler. Rehaps er ved at undersøge muligheden for at etablere et sådant system.

Usikkerhed på de juridiske rammer

En af kommunernes største bekymring ift. gensalg af hjælpemidler, synes at være usikkerhed om de juridiske rammer for gensalg af hjælpemidler. Derfor er det afgørende endeligt at få afklaret de juridiske rammer, for eksempel gennem et pilotprojekt med en/et par kommuner, hvor en holdbar juridisk model undersøges.

Der er behov for at skabe overblik over de juridiske rammer for gensalg af kommunale hjælpemidler.

Status på juridiske rammer

På baggrund af en dialog med advokatfirmaet Lundsgrens kan følgende afklares:

- Kommuner må gerne sælge hjælpemidler, de ejer, via rehabs til både private og andre kommuner
- Honorarer på over kr. 500.000 kan indebære, at kontrakten har klar grænseoverskridende interesse. I sådanne tilfælde skal der annonceres offentligt før indgåelse.
- Kommuner må i det store godt sælge hjælpemidler som beset – dette kan dog kræve lidt ekstra afklaring, hvis kommunen sælger til borgere gennem en digital platform.

Dette kan suppleres med følgende svar fra svar fra økonomi- og indenrigsministeren (2017):

"Under visse betingelser, herunder krav om salg til markedspris, kan en kommune eller en region sælge overkapacitet til andre myndigheder eller private og således varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale. Der må dog ikke være tale om en bevidst planlagt overkapacitet, som er dimensioneret med det formål at opnå mulighed for at varetage opgaver, der normalt ikke er kommunale eller regionale."

Dog vil det være nødvendigt at se nærmere på det konkrete projekt, hvis Lundsgren skal udtale sig med sikkerhed

Faciliteret af

Som del af projektet

GCO
Grøn Cirkulær Omstilling

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid